

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**



ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Валентина АРАНЧІЙ

«18» жовтня 2021 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**для вступу за освітньо-професійною програмою
Економіка підприємства
спеціальності 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

**ступеня вищої освіти бакалавр
на 2022 рік**



**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ПОЛТАВА – 2021

Програму підготували викладачі Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій:

Макаренко Петро

завідувач, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор;

Загребельна Ірина

заступник директора Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н.;

Дивнич Ольга

голова науково-методичної ради спеціальності «Економіка», доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Економіка»
13 жовтня 2021 р. (протокол № 2).

Голова науково-методичної ради

Ольга ДИВНИЧ

ВСТУП

Фахове випробування, як форма вступного випробування для вступу на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, передбачає перевірку здатності до опанування навчальної програми підготовленості вступника до здобуття ступеня вищої освіти бакалавр за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки на основі раніше здобутих компетентностей.

Завданням фахового вступного випробування є перевірка у вступників знань, умінь і навичок з навчальних дисциплін «Економічна теорія» і «Економіка підприємства», передбачених навчальним планом для підготовки освітнього ступеня бакалавр за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

При складанні фахових вступних випробувань вступники повинні показати високу фундаментальну та фахову підготовку, вміння вирішувати організаційно-господарські ситуації діяльності підприємства.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування для вступників передбачає виконання тестових завдань, що об'єктивно визначає рівень їх підготовки.

Тестова перевірка знань з дисциплін «Економічна теорія» і «Економіка підприємства» охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів:

- а) запитальної (змістовної) частини;
- б) 4 відповідей.

Оцінювання здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (табл. 1).

Таблиця 1

ТАБЛИЦЯ

відповідності тестових балів, отриманих за виконання завдань фахового вступного випробування під час вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка, рейтинговій оцінці за шкалою 100-200 балів

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав	17	103	34	154
1	не склав	18	106	35	157
2	не склав	19	109	36	160
3	не склав	20	112	37	163
4	не склав	21	115	38	166
5	не склав	22	118	39	169
6	не склав	23	121	40	172
7	не склав	24	124	41	175
8	не склав	25	127	42	178
9	не склав	26	130	43	181
10	не склав	27	133	44	184
11	не склав	28	136	45	187
12	не склав	29	139	46	190
13	не склав	30	142	47	193
14	не склав	31	145	48	196
15	не склав	32	148	49	199
16	100	33	151	50	200

Для кожного вступника передбачається 50 тестових завдань. По кожному завданню передбачається 4 варіанти відповіді, з яких вступник повинен вибрати вірну. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 200 балів.

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання, які при складанні фахового вступного випробування отримали не менше 100 балів.

Тривалість фахового вступного випробування – 1 година.

ЗМІСТ ВСТУПНИХ ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Суспільство та його економічне життя. Предмет економічної теорії, її функції та місце в системі економічних наук. Економічні категорії. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності. Методологія економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічна теорія та економічна політика. Економічна поведінка. Економічне мислення. Філософія економічної теорії.

Зародження та розвиток економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії та основні економічні школи. Внесок українських вчених-економістів у розвиток світової економічної науки.

Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів. Економічні інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.

Зміст та види суспільного виробництва. Фактори виробництва. Розподіл праці. Спеціалізація праці. Кооперація праці. Поєднання факторів виробництва. Виробнича функція та її складові.

Виробництво та його результати. Продукт виробництва. Виробнича функція. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Крива виробничих можливостей. Ефективність використання виробничих ресурсів.

Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини та їх суб'єкти. Структура економічних відносин. Соціально-економічні відносини. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини.

Принципи класифікації економічних систем. Адміністративно-командна економіка як система, механізм її функціонування, переваги та недоліки. Адміністративно-командний стиль економічного мислення. Ринкова економіка як система. Основні риси ринкової економіки, її переваги та недоліки. Моделі ринкової економіки. Змішана економіка, її основні риси. Моделі змішаної економіки. Особливість економічної системи України на сучасному етапі.

Власність, її сутність, форми і місце в економічній системі. Роздержавлення та приватизація. Новітні тенденції у розвитку відносин власності.

Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші

Натуральне господарство та його характеристика. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Товар та його властивості. Закон вартості та його роль у розвитку товарного виробництва. Альтернативні теорії вартості. Ціна її сутність. Функції цін. Види цін. Теорії ціни. Основні фактори, що обумовлюють ціни на продукцію фірми.

Еволюція форм вартості та сутність грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей. Товарно-грошовий обіг: основні терміни та закони. Теорія грошей та грошового обігу. Еволюція грошей. Сучасна грошова система. Закони обігу грошей.

Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку

Ринок, умови його виникнення та історичні етапи розвитку. Функції ринку. Види ринків та їх взаємозв'язок. Суб'єкти ринкової економіки. Ринкова інфраструктура, її елементи та роль у розвитку економіки. Ринкова інфраструктура та фінансові посередники. Основні напрямки становлення ринкової інфраструктури в Україні.

Сутність попиту. Закон попиту. Крива попиту. Цінові та нецінові детермінанти попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції.

Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі

Конкуренція – основа ринкового механізму господарювання. Види конкуренції. Форми та методи конкуренції.

Причини виникнення та сутність монополій. Основні форми монополій. Монополістична конкуренція. Олігополія: характерні риси, види. Конкуренція в умовах регульованого ринкового господарства.

Антимонopolне законодавство. Особливості антимонopolної політики в Україні.

Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки

Секторна модель кругопотоку. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Інвестиційна поведінка домогосподарств.

Поняття підприємства (фірми, корпорації). Форми і види підприємств. Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Види акціонерних товариств та особливості управління. Акціонерна власність в економічній системі. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Сутність та функції підприємництва. Підприємець – основна фігура економічного прогресу. Роль підприємництва в ринковій економіці. Основи маркетингу та менеджменту.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток

Сутність та економічне значення витрат виробництва. Теорії витрат виробництва. Суспільні витрати виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Альтернативні підходи.

Доход фірми. Валовий дохід, його сутність та структура. Прибуток фірми, його види. Концепції прибутку та їх витoki. Норма прибутку. Міжгалузєва конкуренція та формування середньої норми прибутку.

Тема 9. Капітал. Галузєві особливості функціонування капіталу

Капітал та його сутність. Види капіталу. Постійний та змінний капітал. Структура виробничого капіталу. Основний та оборотний капітал. Фізичне та моральне зношування капіталу. Амортизація.

Кругообіг капіталу. Оборот капіталу. Показники ефективного використання основного та оборотного капіталу. Нагромадження капіталу. Інвестування. Особливості нагромадження капіталу в світі та в Україні.

Капітал у сфері торгівлі. Товарні біржі. Торговельний прибуток. Фондова біржа.

Рентні відносини та форми земельної ренти. Земельна рента та орендна плата. Ціна землі. Ринок земельних ресурсів в Україні.

Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки

Основні поняття макроекономіки та їх взаємозв'язок. Сутність і види економічного відтворення. Просте та розширене відтворення. Сукупний суспільний продукт. Валовий внутрішній продукт, його сутність і відтворювальна структура. Чистий внутрішній продукт і національний дохід. Національне багатство.

Розподільні відносини та їх місце у відтворювальному процесі. Сутність розподілу національного доходу. Об'єктивні основи формування доходів населення. Диференціація доходів населення. Крива Лоренца.

Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньового сектора в Україні.

Тема 11. Економічний розвиток

Відтворення та економічне зростання. Мета та фактори економічного зростання. Типи економічного зростання. Чинники економічного зростання.

Циклічні коливання економічного зростання. Теорії циклів: дискусійні проблеми. Середні та малі цикли. Довгі хвилі в економіці. Економічні кризи та їх причини. Особливості розвитку економіки в Україні.

Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція

Зайнятість: сутність і форми. Теорії зайнятості. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види і форми безробіття. Державне регулювання зайнятості та його методи. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні. Заробітна плата, її форми та функції. Теорії заробітної плати. Номінальна та реальна заробітна плата. Мінімальна заробітна плата та її критерії. Людській капітал.

Інфляція: сутність, причини, основні види. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика. Інфляція і зайнятість населення.

Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки

Необхідність державного регулювання: можливості та межі. Еволюція поглядів на економічну роль держави в ринковій економіці. Цілі та інструменти державного регулювання. Економічні функції уряду. Основні напрямки державного регулювання.

Соціальна політика держави. Проблеми багатих і бідних. Межа бідності: абсолютна і відносна. Проблеми бідних і багатих в Україні. Необхідність перерозподілу національного доходу і доходів населення. Система соціального захисту.

Інноваційна політика держави. Особливості сучасної економічної політики в Україні.

Тема 14. Фінансово-кредитна система

Фінансова система. Сутність фінансів. Державні фінанси. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит та способи його мінімізації. Проблеми збалансованої політики. Державний борг. Фіскальна політика. Податкова система України. Крива Лаффера. Фіскальні методи регулювання виробництва.

Позичковий капітал і відсоток. Сутність кредиту та його форми. Банки, їх роль та функції. Центральні і комерційні банки. Фінансово-кредитні організації. Механізм грошово-кредитного регулювання. Основні інструменти монетарної політики. Вплив грошово-кредитної політики на рівень суспільного виробництва.

Тема 15. Сутність і структура світового господарства

Світове господарство: його сутність та структура. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Транснаціональні корпорації та їх роль. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Європейське економічне співтовариство і його місце у світовій економіці. Інтеграція України у світову економіку.

Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародні товарні ринки. Протекціонізм і вільна торгівля. Сутність і форми міжнародного руху капіталів, його масштаби, динаміка та географія. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити.

Міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародна валютна система, валютні ринки і валютний курс. Конвертованість валюти. Платіжний баланс та його регулювання. Міжнародна міграція робочої сили. Інші форми міжнародних економічних відносин.

Державне регулювання світогосподарських зв'язків.

Тема 16. Економічні аспекти глобалізації цих проблем

Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем.

Роззброєння та його роль у вирішенні глобальних проблем. Екологічна криза та форми її прояву. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Проблеми економічної відсталості окремих країн.

Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

Рекомендована література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник у 2 кн. / за ред. С. М. Павнчишина, П. І. Островерха. 4-те вид., виправл. та доп. Л.: Апріорі, 2020. 648 с.

2. Базилевич В. Д., Гражевська Н. І., Трохименко В. І. Економічна теорія: Практикум для студентів неекономічних спеціальностей: навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016. 160 с.
3. Бріль М. С., Кліменко О. М., Лісна І. Ф. Політична економія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.
4. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
5. Економічна теорія / Мацелюх Н. П., Касьяненко Л. М., Максименко І. А. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 478 с.
6. Економічна теорія: підруч. / за заг. ред. В. Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
7. Економічна теорія: Політекономія: підруч. / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2007. 719 с.
8. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: підруч. / за ред. Г. Н. Клименко. Київ: «Знання-Прес», 2004. 615 с.
9. Семененко В. М., Коваленко Д. І., Бугас В. В., Семененко О. В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. / за ред. В. М. Семененко, Д. І. Коваленко. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 360 с.
10. Чухно А. А., Юхименко П. І. Сучасні економічні теорії: підруч. Київ: Знання, 2007. 878 с.
11. Шупик І. І., Песцова-Світалка О. С. Макроекономіка: навчально-методичний комплекс: навч. посіб. 2-ге вид., оновл. Полтава: РВВ ПДАА, 2015. 316 с.

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Теорії та моделі підприємств

Зміст поняття підприємство як первинної ланки економіки. Основні риси підприємства, що виділяють його з сукупності з інших форм організації колективної діяльності, та характеризують як самостійного суб'єкта господарювання. Характеристика взаємних очікувань підприємства та інших суб'єктів економіки.

Основні підходи до визначення сутності підприємства за класичною економічною теорією, у кейнсіанській економічній теорії, неокласичній теорії. Інституціональна концепція підприємства. Еволюційна теорія підприємства.

Підприємницька модель підприємства та її особливості. Концепція агентської моделі підприємства. Визначення сутності підприємства згідно «теорії виживання». Інтеграційна концепція підприємства. Класична та інноваційна моделі підприємництва.

Тема 2. Основи підприємництва

Сутність підприємництва та його характерні риси. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Основні функції, принципи здійснення і види

підприємництва. Роль підприємництва у суспільстві. Значення підприємницької діяльності для функціонування ефективної системи господарювання.

Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Франчайзинг як особлива форма організації бізнесу. Загальна типологія виробничої і посередницької підприємницької діяльності.

Формування належного підприємницького середовища. Ризик у підприємницькій діяльності. Державне регулювання підприємництва. Державна політика активізації підприємницької діяльності в Україні.

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія та цілі функціонування підприємства. Ознаки підприємства як суб'єкта господарювання. Класифікація підприємств за певними ознаками. Юридичні акти, які регламентують умови створення та функціонування підприємства. Господарський кодекс України, його основні положення.

Господарські товариства. Умови та особливості створення. Майнові права. Організація управління та ліквідація господарських товариств. Порівняльна характеристика різних типів господарського товариства (відкрите та закрите акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, повне та командитне товариство). Характеристика об'єднань підприємств (асоціація, консорціум, концерн, корпорації, фінансово-промислові групи, холдинг та ін.).

Характеристика основних видів діяльності підприємства (звичайна, надзвичайна, основна, операційна, фінансова, інвестиційна, інша). Особливості врахування витрат та результатів діяльності підприємства за різними напрямками діяльності.

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Підприємство як відкрита економічна система, елементи економічної системи. Особливості підприємства як системи. Взаємодія підприємства із зовнішнім середовищем.

Мікросередовище функціонування аграрних підприємств та його елементи: споживачі сільськогосподарської продукції, посередники, постачальники, агросервісні підприємства й організації, фінансово-кредитні установи, юридичні контори, найближчі конкуренти, закони і державні органи.

Макросередовище та його основні складові: науково-технічний прогрес, стан економіки, природно-екологічне довкілля, інформаційне забезпечення, науково-технічний прогрес, політико-правові фактори, соціально-культурне середовище.

Тема 5. Структура та управління підприємством

Поняття, сучасні принципи процесу управління. Раціональна та неформальна концепції управління. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління підприємством. Змістова характеристика економічних, організаційно-розпорядчих і соціально-психологічних методів управління.

Поняття і параметри організаційної структури управління підприємством (організацією). Основні типи організаційних структур управління: лінійні, функціональні, лінійно-функціональні, дивізійні, матричні. Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління виробничими і невиробничими підприємствами. Особливості вибору організаційних структур управління новостворюваних підприємств різних розмірів і форм власності, галузевої належності. Необхідність та принципи формування вищих органів управління підприємствами та організаціями.

Тема 6. Ринок і продукція

Поняття і загальна характеристика ринкового середовища функціонування підприємств. Загальні принципи та етичні норми поведінки господарюючих суб'єктів на ринку. Попит і пропозиція на сільськогосподарську продукцію. Особливості визначення ринкового попиту на окремі види продукції (послуг). Їх зміна та її наслідки. Взаємозв'язок між попитом і пропозицією та ціною на сільськогосподарську продукцію. Фактори, які впливають на їх зміну. Ціна рівноваги, її формування. Цінова еластичність попиту на продукцію сільського господарства. Його вплив на економічний стан аграрних підприємств. Складові елементи ринкової інфраструктури.

Сільськогосподарська проблема довгострокового періоду, причини, що її породжують та передумови формування. Аналіз сучасного стану продовольчого ринку України.

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства

Вироблена продукція як конкретний продукт праці, результат діяльності виробничих та інших господарських систем. Показники обсягу продукції (послуг): натуральні та вартісні. Номенклатура та асортимент продукції (послуг). Товарна, валова, реалізована і чиста продукція. Маркетинговий підхід до визначення випуску продукції.

Поняття, роль і функції ціни у ринковій економіці. Аналіз ціноутворюючих факторів. Види цін (тарифів) і сфери їх застосування. Конкурентна ціна та умови її формування.

Рентний принцип ціноутворення в сільському господарстві. Структура ціни на сільськогосподарську продукцію. Ціна як інтегрований показник якості. Цінова конкуренція між виробниками і характер її прояву. Цінова конкурентоспроможність товарів і методика її визначення. Фактори підвищення цінової конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Механізм формування цін на сільськогосподарську продукцію на сучасному етапі. Договірні та вільні ціни. Біржова ціна. Індикативні ціни. Внутрішньогосподарські і середньореалізаційні ціни.

Паритетність цін: поняття, методика визначення паритетних цін в умовах ринку. Функція паритетних цін.

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Сутність, мета, об'єкти та принципи прогнозування. Класифікація прогнозів за масштабами прогнозування, часом передбачення, характером об'єкта, функцією прогнозу. Фактографічні та евристичні методи прогнозування.

Планування, його мета та методологічні основи планування. Основні принципи планування. Перспективне планування діяльності підприємства.. Місія та цілі стратегічного планування діяльності підприємств, його етапи. Види стратегічних альтернатив залежно від обраної генеральної стратегії. Тактичне планування господарсько-фінансової діяльності. Бізнес планування, його значення і зміст.

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. Основні розділи виробничої програми. Класифікація видів продукції підприємства за ступенем готовності, характером об'єкта виробництва, особливостями використання, напрямками збуту.

Методи вимірювання та показники обсягу діяльності підприємства, їх специфіка по галузях господарювання. Показники виробничої програми: товарна, валова, чиста, умовно-чиста, нормативно-чиста, реалізована продукція. Поняття внутрішньогосподарського та валового обороту. Взаємозв'язок між показниками, методика розрахунку, характер використання.

Інформаційне забезпечення розробки виробничої програми.

Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми підприємства. Фактори, що визначають обсяг виробництва продукції, та їх врахування при формуванні виробничої програми. Системи та методи планування виробничої програми підприємства. Основні фази процесу планування. Методи планування, визначення необхідного та можливого обсягів виробничої програми підприємства.

Умови оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі. Методичні підходи до оптимізації виробництва у середовищі, критерії оптимізації. Методи і показники оптимального визначення варіантів виробничої програми. Умови забезпечення виконання виробничої програми підприємства.

Управління обсягами реалізації продукції підприємства, залишками готової продукції. Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та реалізації продукції.

Тема 10. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Поняття персоналу аграрних підприємств. Його характеристика за кваліфікаційними ознаками, в залежності від терміну найняття на роботу. Обліковий склад працівників підприємства. Поняття середньооблікової чисельності штатних працівників, облікового складу і середньооблікової чисельності всього персоналу в еквіваленті повної зайнятості. Середньоювочна чисельність. Принципи формування персоналу підприємств в умовах ринкової економіки. Основні завдання управління трудовими ресурсами на підприємстві. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів.

Динаміка показників працевзабезпеченості сільського господарства. Показники використання трудового потенціалу та методика їх визначення. Вплив працевзабезпеченості виробництва і якісного складу працівників на ефективність господарської діяльності. Календарний графік робіт підприємства і методика визначення потреби у найманих працівниках. Сезонність

виробництва, показники її вимірювання, негативні наслідки і шляхи пом'якшення. Комплексна оцінка різних категорій персоналу та її методика.

Продуктивність праці як економічна категорія. Різноманітність підходів до визначення та методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах виробничої сфери. Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці. Динаміка і резерви підвищення продуктивності праці на підприємствах України за сучасних умов господарювання.

Поняття оплати праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулювальна, соціальна) та їх реалізація. Державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту. Регулювання оплати праці на основі колективного договору. Основи організації оплати праці на підприємствах (в організаціях). Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів або єдина тарифна сітка).

Форми заробітної плати, що базуються на тарифній системі – погодинна та відрядна. Основні системи оплати праці у межах кожної з систем. Права засновників щодо вибору форм і систем оплати праці. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати. Основна і додаткова заробітна плата. Доплати і надбавки як самостійний елемент заробітної плати, що спрямовується на компенсацію чи винагороду за суттєві відхилення від нормальних умов роботи. їх відмінність від тарифної заробітної плати. Основні принципи формування системи преміювання персоналу. Організація преміювання окремих категорій персоналу (робітників, функціональних груп спеціалістів і службовців). Участь працівників у прибутках підприємства.

Тема 11. Інтелектуальний капітал

Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Характеристика об'єктів промислової власності: винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків і знаків обслуговування. Інформація як особливий суспільний ресурс. Поняття та елементний склад нематеріальних активів (патенти на право виключного користування об'єктами промислової власності, авторське право, право на користування іншими нематеріальними ресурсами у формі ліцензії, ноу-хау, гудвіл, тощо).

Способи придбання нематеріальних активів. Основні підходи до визначення вартості окремих об'єктів інтелектуальної власності та нематеріальних активів. Визначення ринкової вартості нематеріальних активів – об'єктів інтелектуальної власності.

Нормативна база обчислення амортизації нематеріальних активів. Оцінка і строки зношування (старіння) нематеріальних активів підприємства.

Тема 12. Основний капітал

Суть, види та функції капіталу. Виробничі фонди підприємства. Основні фонди як один з найважливіших факторів виробництва. Склад основних фондів підприємства у відповідності до сучасних стандартів. Функціонально-

групова та елементна структура основних фондів. Розподіл основних фондів на виробничі та невиробничі, а також на активну та пасивну частини. Виробничі фонди як вартісна категорія.

Поняття «оцінка основних фондів». Первісна, переоцінена, залишкова, ліквідаційна, справедлива та балансова вартості основних фондів Періодична індексація основних фондів. Методичні основи оцінки основних виробничих фондів.

Характеристика та необхідність процесу відтворення основних фондів. Фізичне та моральне спрацювання основних фондів. Види фізичного та морального спрацювання та техніко-економічного старіння засобів праці та застосовувані форми їх усунення. Амортизація основних фондів, її основні функції. Норми амортизаційних відрахувань на повне відновлення (реновацію) основних фондів. Методи амортизації та методичні основи нарахування амортизаційних відрахувань. Строки експлуатації машин та устаткування, методичні підходи до їх оптимізації Характеристика ремонту, модернізації і заміни діючих засобів праці та економічна оцінка доцільності витрат на їх періодичне здійснення.

Економічне і соціальне значення підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. Системи показників руху та ефективності використання основних фондів. Напрями інтенсифікації відтворення та шляхи кращого використання основних фондів підприємства за нормальних умов господарювання. Розширене відтворення основних фондів (технічне переозброєння і реконструкція, розширення діючого підприємства, нове будівництво виробничих та інфраструктурних об'єктів).

Тема 13. Оборотний капітал

Сутнісна характеристика оборотних коштів як частини засобів виробництва. Обслуговування оборотними коштами сфер виробництва та обігу.

Функціональна та елементна структури оборотних коштів. Стадії кругообігу оборотних коштів.

Нормовані оборотні кошти. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого розрахунку). Обчислення нормативів оборотних коштів у виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції. Визначення загального нормативу оборотних коштів для підприємства.

Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність; методика їх обчислення.

Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів на різних стадіях кругообігу. Проблеми нестачі оборотних коштів і поповнення їх обсягів до нормативного рівня за умов кризової економічної ситуації на підприємстві.

Тема 14. Інвестиції

Поняття, склад і структура інвестицій. Інвестиційна діяльність. Класифікація інвестицій. Джерела фінансування інвестицій. Інвестиційний ринок і його інфраструктура. Чинники, які впливають на формування

інвестиційного клімату держави. Особливості інвестиційної діяльності на підприємстві. Вибір форм реальних інвестицій та обґрунтування інвестиційних проектів. Основні типи інвестиційних портфелів.

Капіталовкладення аграрних підприємств. Класифікація капіталовкладень залежно від функціонально-цільового призначення, напрямів використання.

Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень: удосконалення проектно-кошторисної справи; поліпшення технологічно-відтворювальної структури капітальних вкладень; скорочення тривалості інвестиційного циклу; застосування гнучких економічних методів управління інвестиційними процесами.

Тема 15. Інноваційна діяльність

Науково-технічний прогрес: поняття, основні напрями, їх характеристика та взаємозв'язок. Основні напрями НТП в АПК: технічний, технологічний, агрохімічний, біологічний і організаційно-економічний.

Хімізація в системі основних напрямів НТП, її головні складові. Мінеральні добрива, рівень їх застосування, напрями покращення якісного складу, фактори поліпшення використання та забезпечення екологічності їх застосування. Методика розрахунку економічної ефективності використання мінеральних добрив.

Хімічні засоби захисту рослин і тварин Економічний поріг їх шкідливості, методичні підходи до його визначення. Ефективність їх застосування та основні напрями її підвищення. Пестициди і екологія. Інтегрована система захисту сільськогосподарських тварин і рослин та необхідність її запровадження.

Біологічний напрям НТП. Економічна ефективність застосування ентомофагів і ентомопатогенів. Ефективність застосування нових сортів, порід, гібридів. Ефективність біотехнологій у ветеринарії, регуляторів росту і розвитку живих організмів, нових штамів мікроорганізмів та застосування вермикультури.

Технологічний напрям НТП. Методичні підходи до визначення економічної ефективності запровадження технологій.

Організаційно-економічний напрям НТП, його зміст та посилення ролі в період становлення ринкових відносин.

Новини і нововведення, їх сутність і первісні імпульси виникнення. Поняття і змістова характеристика інноваційних процесів. Види інноваційних процесів (новин, нововведень): технічні, організаційні, економічні, соціальні, юридичні. Вплив новин (нововведень) на виробництво, на будь-яку господарську і підприємницьку діяльність. Класифікація інноваційних процесів залежно від технологічних параметрів, ступеня новизни інновацій, ролі у відтворювальному процесі. Основні етапи інноваційного процесу. Принципи інноваційної діяльності.

Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

Поняття та характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Технічна та технологічна складові підприємства. Форми технічного розвитку.

Економічне управління технічним розвитком підприємства. Цілі та пріоритети технічного розвитку.

Витрати та утримання техніки та економічні підходи до обґрунтування вигідності її купівлі порівняно з орендою. Методика визначення критичного обсягу робіт, за якого досягається економічна доцільність від використання власної техніки порівняно з підрядом.

Лізинг сільськогосподарської техніки, його суть, умови здійснення і значення для зміцнення техніко-технологічної бази підприємства.

Поняття, види і чинники формування виробничої потужності. Методичні основи розрахунку виробничої потужності заново створюваного та діючого підприємства. Особливості визначення виробничих потужностей багатогалузевих сільськогосподарських підприємств, спеціалізованих ското-, і свиновідгодівельних підприємств, молочних комплексів і птахофабрик, бройлерних фабрик, тепличних комбінатів. Установлення й регулювання резервних потужностей на підприємствах різних галузей економіки. Показники та шляхи підвищення використання виробничих потужностей.

Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика

Функціональна роль матеріально-речових елементів основних виробничих фондів. Енергетична потужність та енергетичні ресурси підприємства. Методика розрахунку показників: енергооснащеність виробництва і енергоозброєність праці, електрооснащеність виробництва і електроозброєність праці, енергомісткість сільськогосподарського виробництва і енерговіддача.

Рівень забезпечення аграрних підприємств сучасними тракторами і машинами та організація їх використання. Методика визначення потреби в тракторах та визначення показників використання тракторного парку і їх оцінки. Взаємозв'язок між показниками інтенсивності використання тракторного парку, продуктивності та економічності його використання. Шляхи підвищення використання тракторного парку підприємства.

Фактична та нормативна забезпеченість комбайнового парку окремими видами комбайнів. Методика визначення показників інтенсивності та економічності використання комбайнів. Досягнутий рівень основних показників та напрями підвищення ефективності використання комбайнового парку.

Методика визначення потреби в основних видах транспорту. Ефективність використання транспортних засобів. Раціональне співвідношення між окремими видами транспорту. Методика визначення потреби в окремих видах транспорту. Техніко-економічні показники використання транспортних засобів та їх аналіз. Шляхи підвищення використання транспорту. Методика визначення показників ефективності використання виробничих будівель та споруд.

Сутність та мета виробничої логістики. Внутрішньовиробничі логістичні системи, їх завдання та цілі функціонування. Управління потоками матеріально-технічних ресурсів: планування, оперативне регулювання, облік контроль та аналіз. Вимоги до організації і оперативного управління

матеріальними потоками підприємства. Логістична концепція управління основним виробництвом.

Тема 18. Організація операційної діяльності

Виробництво як процес перетворення ресурсів організації у вихідну продукцію. Об'єктивні закономірності управління виробництвом (процесом). Природа операційної функції. Галузеві особливості операційної функції. Сутність і місце операційної діяльності в системі підприємства. Взаємозв'язок операційної діяльності з іншими функціями підприємства. Поняття «операції» та «виробництво», їх взаємозв'язок та розбіжність. Сутність системного підходу до операційної діяльності. Операційна система як об'єкт управління. Особливості та властивості операційної системи. Складові частини операційної системи: перероблююча підсистема, підсистема забезпечення та підсистема планування і контролю. Класифікаційні підходи до операційних систем. Виштовхуючі та витягуючі операційні системи. Одиничні (проектні) системи. Дрібносерійні системи. Системи масового виробництва. Системи з безперервним процесом.

Поняття операційної діяльності підприємства. Склад основних ресурсів як вхідних факторів операційної діяльності. Поняття недостатнього, надлишкового та ресурсу обмеженої потужності. Товари (послуги) як результат операційної діяльності підприємства.

Операційні процеси організації – динамічна основа функціонування та розвитку операційної системи. Принципи організації та складність операційних процесів. Типи операційних процесів, їх ознаки. Організація операційного процесу у просторі й часі.

Поняття, структура та тривалість операційного циклу підприємства. Визначення тривалості операційного циклу підприємства. Особливості управління за фазами операційного циклу підприємства.

Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції

Якість продукції: сутність і значення для підвищення конкурентоспроможності продукції. Показники якості продукції та їх характеристика. Методи визначення якості продукції і вплив її рівня на результати виробництва. Характеристика якості основних видів сільськогосподарської продукції. Вплив якості на продукції на кінцеві результати виробництва аграрних підприємств. Необхідність досягнення конкурентоспроможності товарів за якістю і ціною. Витрати на якість продукції і характеристика сучасних тенденцій до зміни їх величини у світовій практиці. Економічна межа збільшення витрат на підвищення якості. Методика визначення втрат (додаткового ефекту) від зниження (підвищення) якості продукції. Витрати на поліпшення якості продукції і напрями забезпечення її конкурентоспроможності за якістю.

Стандартизація продукції (послуг) її суть та значення для підвищення якості. Види стандартів. Поняття сертифікація продукції, її значення для виходу продукції на світовий ринок. Державний нагляд за якістю і внутрішньовиробничий технічний контроль.

Поняття і визначення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на ринку. Фактори конкурентоспроможності продукції та підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції. Технічні, організаційні та соціальні шляхи (заходи) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств України.

Тема 20. Витрати підприємства

Вартість і собівартість продукції. Економічна сутність собівартості продукції. Собівартість та конкурентоспроможність продукції.

Характеристика витрат виробництва та обігу. Групування витрат за елементами відповідно до їх економічного змісту. Поняття і склад валових витрат. Витрати, які не відносяться на собівартість продукції, а покриваються за рахунок прибутку підприємства.

Класифікаційні ознаки витрат. Витрати прямі та непрямі, поточних та минулих років, готівкові та безготівкові. Механізм розподілу витрат за об'єктами планування і обігу. Грошова оцінка витрат. Постійні та змінні витрати, їх склад та значення для аналізу ефективності виробництва.

Послідовність визначення собівартості продукції. Методи визначення собівартості сільськогосподарської продукції. Методичні підходи, до визначення нормативної собівартості побічної продукції рослинництва і тваринництва. Методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції. Об'єкти визначення собівартості продукції рослинництва і тваринництва. Досягнутий рівень собівартості сільськогосподарської продукції та його динаміка. Причини зростання собівартості. Структура собівартості та методика її розрахунку. Аналіз собівартості індексним методом. Фактори зниження собівартості.

Поточні витрати, сутність, джерела виникнення. Види витрат в залежності від видів діяльності підприємства. Класифікація витрат за окремими ознаками. Критичний обсяг виробництва продукції («точка беззбитковості»), графічний та аналітичний методи знаходження. Зміна критичного обсягу виробництва продукції під впливом окремих чинників.

Тема 21. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання

Прибуток та дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їхня сутність, відмінність між ними. Джерела формування прибутку і доходу підприємства. Види прибутку підприємства в залежності від видів діяльності підприємства. Маржинальний дохід. Загальноприйнята практика використання прибутку (доходу) підприємства. Зростання прибутковості фірми під впливом дії окремих чинників. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки України.

Послідовність визначення фінансових результатів підприємства. Методика обчислення різних видів прибутку в залежності від виду діяльності підприємства.

Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства. Принципи формування системи показників ефективності виробничо-господарської та комерційної діяльності підприємства. Система

показників ефективності виробництва (узагальнююча); показники використання праці (персоналу), виробничих фондів, фінансових коштів. Методичні підходи до оцінки соціальної ефективності діяльності підприємства.

Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності

Визначення економічної ефективності окремих нововведень у рослинництві і тваринництві. Показники ефективності застосування мінеральних добрив та хімічних засобів захисту рослин і тварин. Економічна оцінка прогресивної технології поверхневої технології обробки ґрунту як важливого захисту від водної і вітрової ерозії. Економічна оцінка різних технологій заготівлі сіна. Економічна оцінка заходів з племінної справи. Визначення загального економічного ефекту від впровадження нових порід тварин.

Модель формування інвестиційного прибутку. Основні принципи оцінки ефективності і відбору для реалізації реальних інвестиційних проектів. Загальна (абсолютна) ефективність капіталовкладень як показник загальної їх віддачі при визначення доцільності їх здійснення. Показники загальної (абсолютної) ефективності: коефіцієнт ефективності вкладень, термін окупності, будівельний лаг та лаг освоєння. Порівняльна ефективність інвестицій та її основні показники: приведені витрати, річний економічний ефект, термін окупності додаткових вкладень, коефіцієнт порівняльної ефективності, чистий дисконтований дохід, індекс дохідності, рівень рентабельності, термін окупності інвестицій, норма беззбитковості.

Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність

Економічний ефект та ефективність, сутність та відмінності. Економічна сутність і загальний методологічний підхід до вимірювання ефективності діяльності підприємства. Змістова характеристика видів ефективності. Рентабельність виробництва, традиційні показники рентабельності та методика їх визначення. Фактори, що впливають на рентабельність та їх факторний аналіз.

Класифікація чинників підвищення ефективності виробництва за певними ознаками: джерелами зростання; напрямками розвитку і вдосконалення виробництва; місцем реалізації у системі управління виробництвом. Внутрішні та зовнішні чинники підвищення ефективності виробництва.

Тема 24. Сучасні моделі розвитку підприємств

Сутність агропромислової інтеграції, її організаційні форми і соціально-економічне значення. Розширення і поглиблення міжгалузевих та міжгосподарських зв'язків. Переваги агропромислового виробництва. Синергічний ефект. Соціально-економічне значення агропромислової інтеграції. Принципові аспекти побудови економічного механізму інтеграції аграрних і агропереробних підприємств.

Організаційні форми агропромислової інтеграції на рівні підприємств. Переваги і недоліки розвитку переробних виробництв в аграрних підприємствах. Агроконсорціуми як особлива організаційна форма

агропромислової інтеграції. Економічні взаємовідносини між засновниками агроконсорціуму. Фактори підвищення ефективності виробництва в них.

Концентрація сільськогосподарського виробництва: сутність, Показники, абсолютний та відносний рівні, шляхи здійснення. Деконцентрація виробництва та її зв'язок з процесом реформування аграрних підприємств. Ресурсна концентрація та економічна концентрація, шляхи їх здійснення.

Основні напрями здійснення диверсифікації виробництва: фінансова, виробнича, маркетингова. Види виробничої диверсифікації. Переваги і загрози диверсифікації виробництва та методика визначення її рівня. Показники впливу диверсифікації на результативність виробництва та їх економічний зміст.

Тема 25. Трансформація і реструктуризація підприємств

Трансформаційні процеси в сільському господарстві. Необхідність, сутність і мета реструктуризації. Основні форми і види реструктуризації підприємств. Стратегічна реструктуризація підприємств. Практика здійснення та ефективність реструктуризації суб'єктів господарювання. Порядок, концепція та варіанти реструктуризації. Реалізація та оцінка ефективності проектів реструктуризації.

Сутність санації (фінансового оздоровлення) господарюючих суб'єктів. Класична модель процесу фінансового оздоровлення підприємств та організацій. Програми та проекти санації суб'єктів господарювання. Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства та його типові розділи. Структура техніко-економічного обґрунтування санації підприємства. Економічна ефективність здійснення санаційних програм розвитку підприємств та організацій.

Сутнісна багатоаспектна характеристика банкрутства підприємства. Банкрутство підприємств (організацій) як економічне явище. Виявлення та аналіз причин банкрутства суб'єктів господарювання. Етапи та процедура порушення справи про банкрутство. Методичні основи визначення ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання.

Причини та процедура ліквідації збанкрутілих суб'єктів господарювання. Наслідки ліквідації збанкрутілих підприємств (організацій). Загальна характеристика процесу організації ліквідації (припинення діяльності) збанкрутілого суб'єкта господарювання. Черговість задоволення претензій кредиторів. Управління майном боржника та оцінка можливих наслідків ліквідації збанкрутілих підприємств. Загальноживані у світовій практиці господарювання методи визначення можливості банкрутства підприємства.

Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємства

Беззбитковість виробництва. Графічний метод визначення беззбитковості. Аналіз кількісного впливу зміни величини постійних, змінних витрат, ціни і обсягу продажу на зміну норми беззбитковості за допомогою аналітичного методу. Визначення резервів зниження критичного обсягу реалізації продукції і підвищення ефективності виробництва.

Методика оцінки ринкової позиції підприємства як партнера. Визначення показників: прибутковості, коефіцієнта кратності процентів, коефіцієнта довгострокового фінансового ризику, коефіцієнта покриття.

Оцінка ринкової позиції підприємства за показниками прибутковості.
Визначення позиції підприємства на ринку капіталів.

Тема 27. Економічна безпека підприємства

Поняття, цілі та структурні елементи організації економічної безпеки підприємства. Загальна методологія оцінки рівня економічної безпеки. Основні напрями організації економічної безпеки за окремими функціональними складовими: фінансовою, кадровою, техніко-технологічною, політико-правовою, інформаційною, екологічною. Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства за умов ринкової системи господарювання. Принципи організації та ключові завдання служби безпеки підприємства. Функції та управління безпекою.

Поняття економічної кризи підприємства. Розробка програми виходу з економічної кризи. Стратегія забезпечення належної економічної безпеки підприємства. Національна програма антикризового господарювання.

Рекомендована література

1. Андреева Л. О., Болтянська Л. О., Лисак О. І. Практикум з економіки підприємства. Мелітополь, ТДАТУ, 2018. 246 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підруч. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: ХНУВС. 2017. 192 с.
4. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2-е вид.. 2019. 304 с.
5. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с.
6. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 51 с.
7. Кузьмин В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-е вид, перероб. та доп. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. 195 с.
8. Куцик В. І., Кліпкова О. І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях: навч. посіб. Львів: ЛТЕУ, 2020. 316 с.
9. Петренко М. І., Драбовський А. Г., Петренко В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. 432 с.
10. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: НаУКМА, 2018. 304 с.
11. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запужляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.
12. Яковлев А. І., Ларка Л. С. Економіка підприємства: магістерський курс. навч. посіб. Харків, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2018. 515 с.
13. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та допов.. Київ: Ліра-К, 2020. 596 с.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Критерії оцінки вступного фахового випробування.....	4
Зміст вступних фахових випробувань в розрізі навчальних дисциплін....	5
Дисципліна «Економічна теорія».....	5
Дисципліна «Економіка підприємства».....	9

